До:
Министерство на финансите
Министерство на здравеопазването
Национална агенция за приходите

Становище от Инициатива “Живот след хазарта

Относно: Проект на Наредба за ограничаване на рисково поведение при онлайн залагания

Уважаема г-жо Петкова,
Уважаеми доц. д-р Кирилов,

С настоящото изразявам становището си относно проекта на Наредба за ограничаване на рисковото поведение при онлайн залагания, публикуван за обществено обсъждане.

Като човек, който активно работи по темата за превенция на хазартната зависимост и подпомага зависими лица и техните близки, намирам за важно да подкрепя усилията на институциите за регулация на онлайн хазартната среда. Считам, че това е наложителна и закъсняла стъпка. Въпреки това, след обстойно запознаване с проекта, бих искал да обърна внимание на редица ключови слабости и неясноти, които застрашават ефективността на предложените мерки.

Основни проблеми и препоръки:

1. Лимит за времетраене на играта − реално неефективен
В Наредбата се предвижда ограничение от 4 часа без прекъсване (или 2 часа за лица под 24 г.). Не е ясно дали това се отнася за дневен лимит или само за отделна сесия. Понастоящем текстът допуска всеки участник да прекрати сесията си на 3 ч. и 59 мин. и веднага да започне нова, което прави мярката лесно заобиколима.
Препоръка: Да се въведе и дневен лимит за времето, прекарано на сайта на хазартния оператор − напр. максимум 4 часа в рамките на 24 часа.

2. Ограниченията не се прилагат за определени типове игри
Чрез формулировката за изключения при "турнирни игри" и "игри срещу други участници", възниква опасна вратичка. Много от популярните слот игри с „мистерия“ джакпоти в България реално функционират чрез колективен пул и могат да бъдат класифицирани като такива.
Препоръка: Да се въведе ясна дефиниция за типа игри, които не попадат под регулация, както и изрично изключване на слот игри със споделен джакпот от тази категория.

3. Няма описан контролен механизъм и санкции
Наредбата не предвижда никакъв описан процес за контрол на спазването, не е ясно кой го осъществява и какви са последствията при нарушение. Липсват и предвидени санкции.
Препоръка: Да се регламентират:

- Органът, който осъществява контрол (НАП, МФ и/или друг);
- Механизъм за мониторинг и публичен отчет;
- Санкции при системно неспазване − включително временно спиране на лиценз.

4. Автоматичното вписване в Регистъра е технически неизпълнимо в момента
При достигане на финансов лимит се предвижда автоматично вписване в Регистъра на хазартно уязвимите лица. Това звучи добре, но не е ясно как ще се осъществява технически. В момента вписването в регистъра отнема дни, а в Наредбата не е предвидена реалновременна система.
Препоръка: Да се изгради API между операторите и НАП, с изискване за обработка в рамките на минути. Да се определи орган, отговорен за техническото изпълнение и надзор.

5. Неясна и потенциално опасна процедура за „доказване на доход“
Наредбата не указва какви документи се признават като доказателство за доход. Няма защита от фалшификации, няма срокове за валидност, няма орган, който одобрява документите.
Препоръка: Да се допуснат само официални документи с ПИК от НАП, данъчни декларации или банкови извлечения. Да се въведе процес на електронна верификация.

6. Финансовите лимити са твърде високи и неадекватни за България
Допускането на загуби до 10 средни месечни заплати за 24 часа е прекомерно, особено за страна с нисък стандарт на живот. В Европа ограниченията са значително по-ниски:

- Германия: лимит на депозити от €1 000/месец;
- Нидерландия: изискване за доказване на доход над €700;
- Белгия: седмичен лимит €200;
- Финландия: максимален залог €500/месец.

Препоръка: Да се въведе лимит от максимум 1 500 – 2 000 лв. загуби на месец, освен при доказан доход, както и да се обвърже залогът с реална покупателна способност.

7. Липса на обосновка на мерките в мотивите
В мотивите към проекта не се посочват източници, добри практики или проучвания, въз основа на които са определени стойностите. Това поставя под съмнение ефективността и прозрачността на процеса.
Препоръка: Да се актуализират мотивите, като се цитират добри практики от страни като Германия, Финландия, Нидерландия и други, където успешно се справят с проблема, и се предостави оценка на въздействието.

Заключение

Проектът на Наредбата съдържа добри намерения, но в сегашния си вид рискува да се превърне в формална, неработеща мярка. Нужни са значителни технически и съдържателни корекции, както и включване на реални експерти – от лечението на зависимости, психолози, представители на уязвимите групи.

Оставам на разположение за съдействие, коментари или участие в работни групи по темата.

С уважение,
Ивайло Иванов
Инициатива “Живот след хазарта”
jivot.sled.hazarta@gmail.com